

Op 30 maart 2016 is het rapport van de Kinderombudsman gepubliceerd naar de kindvriendelijke advocatuur. Hierbij bieden wij u onze notitie aan voor de ronde tafel bijeenkomst op 9 juni 2016 bij de Vaste Kamercommissie van Veiligheid & Justitie.

Betreft: *Input Beroepsorganisatie Kindbehartiger inzake kindvriendelijke advocatuur*

Belangen kinderen binnen scheidingsproces

In een scheidingssituatie is het de taak van de advocaat om de belangen van zijn/haar cliënt te behartigen en te vertegenwoordigen. Die taak dwingt de advocaat om partijdig te zijn: dat hoort bij de rol die hij/zij heeft en daar ligt ook de kracht van de advocaat. Ook is het voor de advocaat belangrijk de belangen van het kind in het oog te houden en de-escalerend te werken, vroegtijdig en in lijn met de uitingen vanuit het rapport van de Kinderombudsman. Wanneer er sprake is van een scheidingssituatie waar kinderen bij betrokken zijn, kunnen de belangen van het kind klem geraken tussen de belangen van zijn ouders. Vader en moeder worden door hun advocaten met raad en daad bijgestaan om de scheiding af te wikkelen. Binnen het scheidingsproces dienen ook de belangen van ieder kind zorgvuldig geborgd te worden. Tegelijkertijd moet daarbij voorkomen worden dat kinderen onnodig betrokken worden in het juridisch speelveld; een veld waar zijn geen kennis en kunde van zouden hoeven te hebben. Gedragsrechtelijk mag een advocaat niet zomaar met een kind praten. Het is daarom aan te bevelen dat een andere professional de belangen van het kind vertegenwoordigt. Deze rol kan bij uitstek vervuld worden door de Kindbehartiger aan de voorkant van het proces en later binnen de procedure door de bijzondere curator in Jeugdzaken (1:250 BW).

Samenwerking in de keten

Binnen de keten zou zo vroeg mogelijk de samenwerking moeten worden aangegaan tussen professionals. Hierbij kan worden gedacht aan de samenwerking tussen advocaten onderling om tot een kindvriendelijke oplossing te komen, maar ook de samenwerking tussen enerzijds advocaten en anderzijds een professional die er speciaal is voor het kind: zoals de Kindbehartiger. De Kindbehartiger kan ertoe bijdragen dat ieder kind zijn stem, zo vroeg mogelijk en aan de voorkant van het proces, alsmede ongeacht de leeftijd van het kind, geborgd ziet worden en dat deze vertaald wordt naar ouders/verzorgers, advocaten/het juridisch speelveld en andere belanghebbenden. Verder behoren tot deze keten ook andere deskundigen zoals jeugdartsen, kindertherapeuten, (ortho)pedagogen, kinderpsychologen, mediators etc. met wie de Kindbehartiger reeds samenwerkt. De Beroepsorganisatie Kindbehartiger juicht een zo vroeg mogelijke samenwerking toe, nu iedere professional vanuit zijn of haar expertise een waardevolle rol vervult om ertoe bij te dragen dat kinderen en ouders sneller op de juiste plek terecht komen en steeds maatwerk ondersteuning kan worden geboden.

Samenwerking advocaten onderling en met professional voor het kind

Er zijn advocaten die de samenwerking reeds zijn aangegaan met de landelijk actieve Kindbehartigers, waarbij de effectiviteit zich heeft bewezen. Deze advocaten staan een ouder in scheiding bij en proberen – in contact met hun collega advocaat – om gezamenlijk beide partijen in beweging te brengen om tot een oplossing te komen. Beide advocaten blijven hun ‘partijen’ benaderen als ‘ouders van de kinderen’ en motiveren deze ouders om hun kinderen via een Kindbehartiger eerder aan de voorkant van het proces een stem te geven en begeleiding/ondersteuning te bieden. Kinderen blijken veerkrachtiger wanneer zij ervaren dat er rekening met hen wordt gehouden in hun ‘nieuwe toekomst’. Dit door hen een stem te geven op kindvriendelijke wijze, zonder hen te betrekken in die zaken die zich op volwassen niveau afspelen en die materie die hen aangaat in hun eigen taal voor hen in perspectief te plaatsen. Bovenstaand is in lijn met de artikelen 3, 9 en 12 van het IVRK alsmede de artikelen 809 en 815 lid 4 Rv: de stem van ieder kind kindvriendelijk borgen, ongeacht de leeftijd van het kind.

Kindvriendelijke mindset vereist

Advocaten zouden in ieder geval een kindvriendelijke ‘mindset’ moeten hebben, hetgeen wij omarmen en steeds meer zien ontstaan binnen de keten. Er zou vanuit het perspectief van het kind naar de zaak gekeken moeten worden, van waaruit een oplossing kan worden aangedragen richting de cliënt(en)/ouder(s). Daarnaast zou er standaard samengewerkt moeten worden met andere professionals, omdat het niet de bedoeling is dat men op de stoel van andere deskundigen gaat zitten. Het is belangrijk om elkaar te leren kennen, van elkaar te leren en naast elkaar te gaan staan als professionals in plaats van bang te zijn dat een ander er met ‘jouw zaak’ vandoor gaat.

Volgens de Beroepsorganisatie Kindbeartiger is het van groot belang dat een advocaat datgene kan blijven doen waarvoor de advocatuur staat, want hier ligt ondanks de soms negatieve geluiden vanuit het speelveld juist ook hun toegevoegde waarde. De Beroepsorganisatie Kindbeartiger benadrukt hierbij nogmaals het belang van de samenwerking met andere professionals. Wij hebben in Nederland diverse tools in handen, zoals de bijzondere curator in Jeugdzaken tijdens de procedure, als ook de Kindbeartiger voorafgaand aan de procedure alsmede de inzet van andere deskundigen rondom de positie van kinderen.

De Kindbeartiger heeft in deze specifieke kennis en kunde rondom de positie van kinderen in een scheidingssituatie, gespreksvoering met kinderen, de ontwikkelingsfasen van kinderen, het scheidingsproces, de impact van een scheiding, ondersteunt/begeleidt kinderen en hun ouders en helpt de wensen van kinderen helder te krijgen, om deze vervolgens te vertalen naar betrokkenen, waaronder het juridisch speelveld. De Kindbeartiger weet hierbij waar de eigen rol ligt, waar de begrenzingen liggen en is juridisch onderlegd middels training. De effectiviteit van de samenwerking tussen advocaten en Kindbeartigers heeft zich inmiddels bewezen in de praktijk en krijgt steeds verder vorm.

Rondom de rol van de bijzondere curator zouden wij aanbevelen landelijke kwaliteitsnormen op te zetten, waarbij de bijzondere curator als beroepsgroep wordt gezien en er opleidingsvereisten gaan gelden die de kennis rondom het kind-stuk stevig borgen. Getrainde bijzondere curatoren, die niet op de lijst van de Raad voor de Rechtsbijstand staan, zouden ingezet moeten kunnen worden.

Kinderparticipatie

Het rapport bepleit dat het kind op een voor het kind passende manier betrokken dient te worden rondom de scheiding en de toekomst, zonder daarbij onderdeel te worden van het conflict. Dit betekent dat wij met elkaar, nog meer dan voorheen, moeten bijdragen aan kindparticipatie voorop zetten, maar kinderen tegelijkertijd bescherming moeten bieden voor de kwetsbare positie waarin zij zich bevinden. En hiermee kinderen zoveel als mogelijk buiten het juridisch speelveld houden. Dit kan gerealiseerd worden door een krachtige samenwerking tussen professionals, hetgeen ook in landen zoals Engeland al gebeurt (advocaat in samenwerking met een Guardian ad Litem).

In het rapport staat tenslotte dat de kindvriendelijke advocaat uitleg zou kunnen geven aan het kind in een voor het kind begrijpelijke taal. De Beroepsorganisatie Kindbeartiger vraagt zich af of dit nu de taak van de advocaat zou moeten zijn, in het kader van ‘schoenmaker blijf bij je leest’ en andere professionals die bij uitstek de kennis en kunde in huis hebben rondom het kind-stuk.

Er zijn reeds krachtige tools beschikbaar in Nederland, die nog vaker dan voorheen ingezet zouden moeten worden in het belang van de kinderen, geheel in lijn met de vereisten vanuit het IVRK.

Informatie:

Beroepsorganisatie Kindbeartiger

www.kindbeartiger.nl / info@kindbeartiger.nl /06-26.95.88.26